

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden, bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

300. — 't Portiertje van Roeselare. — 301. De Kleine Tooneelspeelster. — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. — 306. De Wonderbare Redding. — 307. Fiere Margriet van Leuven. — 310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. — 312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Teekens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan. — 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter van Eikenhof. — 318. Het Juffertje van Parijs. — 319. De Wolfjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het Gezin van den Visscher. — De Wilde Cow-Boy. — 323. Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen. — 325. Kerstmis in de Sneeuw. — 326. Een angstig avontuur. — 327. De Reis in den Nacht. — De Zwarte Bende. — 329. Het licht in de Wildernis. — 330. De dankbare Soldaat. — 331. Een keer Wildstrooper. — 332. Het Wonderland. — 333. Het Verloren Testament. — 334. In veilige Haven. — 335. De wonderbare reis van schipper Bontekoe. — 336. Een brutale Feeks. — 337. Vaders vrouwen. — 338. De vlucht over de Schelde. — 339. Neel's avontuur. — 340. De Zwarte Ruiters. — 341. De Held van Afrika. — 342. De Pleegzoon van den Bedelaar. — 343. Het beleg van den Ravenburg. — 344. Een avontuurlijke vacantie. — 345. De vriend van den Indiaan. — 346. De Pelgrims en de Roofridder. — 347. De twee Gemzenjagers. — 348. Het verloren Koffertje. — 349. De Held van Maldeghem. — 350. Het verlaten Huis. — 351. De schat in den Kelder. — 352. — Het huis in de Dennen. — 353. De vriend van den Zeekapitein. — 354. De gestrafte Hoogmoed. — 355. Grootmoeders helpers. — 356. Een Vlaamsche jongen in Amerika. — 357. De jonge Kolonist. — 358. De herder van de Hooglanden. — 359. Na lijden komt verblijden. — 360. De twee Robinson Crusoe's. — 361. Edelmoedigheid beloond. — 362. De Durver. — 364. De Durver in de Prairie. — 365. De jonge Hovenier. — 366. De sluwe Goochelaar. — 367. De valsche Boudewijn. — 368. De zonderlinge Bezoeker. — 369. De schrik van het Dorp. — 370. De Plaaigeest. — 371. Bij de Eskimo's. — 372. Ewyn, de lijfeigene. — 373. De eenzame hoeve. — 374. Het Schot in den Avond. — 375. De Stiefmoeder. — 376. Gescheiden Vrienden. — 377. Het Avontuur der Kerstzangers. — 378. Hoogmoed gebroken. — 379. De Cirkusjongen. — 380. Uit het Cirkus. — 381. Het Spookschip.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 403

A. HANS

Een Woelig Leven

EEN WOELIG LEVEN

I.

Frans Driesen was nijdig. Hij had zoo naar de terugkomst van zijn vader verlangd. Deze was zeeman, maar had drie jaar voor een maatschappij tusschen Oost-Indië en Amerika gevaren, zonder naar Antwerpen over te komen. Nu was hij sedert een week thuis. Frans had zich daarover evenals zijn moeder verblijd.

Maar na een dag of acht oordeelde de knaap, dat vader al zijn plezier bedierf.

Frans Driesen was bijna niet naar school geweest. Hij liep meestal op straat. Hij was toch al bijna tien jaar, en kon lezen noch schrijven.

Vader schrok, toen hij dit merkte na zijn terugkeer. Hij kon niet begrijpen, dat zijn vrouw Frans maar had laten begaan.

— Och, het ventje heeft zulk een hekel aan de school, zei vrouw Driesen, die zelf geen letter kende, zoo groot als een huis.

Vader handelde doortastend. Hij bracht den knaap zelf naar de naburige school en Frans

voelde er zich als in een gevangenis. Hij was de vrijheid zoo gewoon. Ook vond hij het vreeselijk, dat hij nog in de eerste klas moest zitten. Het kon niet anders. Hij moest van voren af aan beginnen.

Ja, Frans was nijdig... Hij zou nooit wennen aan die school, meende hij.

O, dat gevangen zitten... 's morgens op tijd naar school... 's noens boodschappen doen, water halen, aardappels schillen voor moeder... dan weer op tijd naar school... en na vier uur, dan kon hij toch niet meer ver de stad of den buiten in, waar hij zooveel avonturen had beleefd.

Als er vroeger wat gebeurde op straat, dan was hij er bij. Frans had al vrouwen en mannen zien vechten. Er was dikwijls ruzie in de straat, waar wel vier, vijf families in één huis woonden. Frans had dronkaard en dieven en ja, ook eens een moordenaar naar de gevangenis zien brengen.

En als de mannen van de gas- of van de waterleiding de straat openbraken, dan was hij in de putten en gangen gesprongen en weer weggelopen, eer ze hem te pakken kregen.

Maar nu was het voorbij!

Nu moest hij uren stil zitten op een bank, letters leeren, op een lei schrijven en dat alles bij kleuters!

Op een avond moest Frans een emmer water halen aan de pomp op straat.

Een groote jongen, die al vier jaar van school af was, bleef voor hem staan. Men noemde hem den « olifant », omdat hij zoo lang en dik was.

— Franske, is 't waar, zit ge nog in 't eerste klasje? treiterde hij. A, e, i, o, u, ij... een en een is twee...

— Leelijke olifant! schold Frans. Uw neus gelijkt wel een slurf.

Nu werd de « olifant » kwaad. Hij heette eigenlijk Victor Peeters.

— In 't papklaske... a, e, i, o, u, ij... een en een...

— Is twee! riep Frans, en hij goot zijn emmer leeg tegen den plager.

De olifant droop. Hij wilde Frans te lijf. Deze zwaaide de leege emmer om zich heen. En zoo ging hij achterwaarts weg, maar hij bonsde tegen Mie, de vischvrouw, die van voor haar deur scholletjes wegnam. Mie wilde Frans slaan.

Frans gebruikte weêr zijn emmer om zich te verdedigen en hij wierp zoo heel het schollenrek omver.

Hij schoot zijn huis binnen en sloot de deur.

— Wat beteekent dat? vroeg moeder.

— Mie de vischvrouw wil me slaan, zei Frans bang.

— Mie... de vischleurster! Ze denkt dat ze de kapitein van onze straat is! Wacht... weg van die deur! Ik zal ze eens helpen! Zij u slaan! Dat zou ik willen zien.

En moeder zette de deur wijd open. Met de handen in de heupen plaatste ze zich voor Mie. Moeder was dikwijls ruw en ze vroeg treiterend:

— Wat komt ge doen? Ik heb uw slechte visch niet noodig! Ik heb geen zin om ziek te worden!

— Waar is uw schoone jongen? Ik zal hem de ooren van het hoofd trekken... schreeuwde Mie. Hij is het schandaal van de straat.

— Ik zal Mie helpen, sprak nu Victor, bijgenaamd de olifant. Frans heeft mij nat gegooid, vervolgde hij.

— Ge zult er mee gewasschen zijn, 't is wel noodig, antwoordde moeder. Wilt ge er nog een beetje zeep bij hebben?

— Uw deugniet heeft mijn schollen omver gegooid... en hij zal ze betalen, riep Mie.

— Tut, tut, kuisch ze een beetje af, zoo nauw ziet ge toch niet, hernam moeder. Wie wil er uw schollen eten! Ze zitten vol stof.

— Kijk naar uw zelve... als ge van zoo iets spreekt. Ge hebt zeker verleden jaar voor het laatst uw haar gekamd.

— Gij hebt wel geen haar meer, ge draagt een valsche tres...

— Zoo een kunt gij nog niet koopen!

— Ik bedrieg ook de menschen niet...

— Let op uw woorden, ik heb getuigen..

— Ja, ge hebt ze al dikwijls noodig gehad! Ge kent den weg wel naar de rechtbank.

En zoo stonden de vrouwen elkaar uit te schelden... al erger en leelijker en bureu luisterden toe.

Frans was met een kan water naar boven gelopen.

En heel voorzichtig goot hij de kan uit, juist op Mie's hoofd. De vischvrouw keek verschrikt omhoog en zag het lachend gezicht van Frans.

Ze stikte bijna van woede

— Dààr... dààr! siste ze en ze wees naar boven.

Al de menschen staken nu hun neus in de lucht. En velen lachten.

— Dààr... dààr! riep de vischvrouw nog altijd.

— Ja, we zien hem wel, zei een dikke man. We zien hem, Mie, en hij heeft u goed vast! Wat een kapoen!

Moeder scheen te begrijpen wat er gebeurd was.

— Saluut, Mie, slaap wel! spotte ze en ze wierp de deur toe.

De vischvrouw schopte en sloeg eenige keeren op de deur en trok dan ook, scheldend, af.

Frans kwam naar beneden. Nu moest moeder hem eens onder handen genomen hebben. Frans had zeker straf verdiend. Maar moeder pakte zijn zwart snuitje tusschen haar handen en gaf hem een kus.

Frans leefde zoo in een slechte omgeving.

Een paar uur later kwam vader thuis. Deze was den heelen middag op gang geweest. Hij had vee vrienden en kennissen en wilde die allen bezoeken.

— Ha, Franske, zijt ge nog op? En hoe is het op school geweest? vroeg vader. Hebt ge al klop gekregen?

Frans wilde « neen » zeggen, maar hij bedacht zich.

— Ja, vader, de schoolmeester slaat mij altijd en ik deed toch niets, loog hij.

Hij hoopte dat vader medelijden zou hebben en zeggen:

— Blijf maar thuis!

— Hoeveel slagen hebt ge gekregen? vroeg vader.

— Wel honderd! En ik deed toch niets.

— Wel honderd, herhaalde vader. Dan zijt ge ook honderd keer stout geweest.

— Dat is niet waar, vader.

— Ik zeg dat gij honderd keer stout geweest

zijt. Die schoolmeesters zijn verstandige menschen. Ze slaan niet, als ze er geen reden voor hebben.

— Ik deed toch niets, hield Frans vol.

Lap! vader gaf hem een klap om de ooren.

— Zwijg, deugniet! Allooh, naar bed! En morgen vroeg ga ik meê naar school. Ik wil weten, wat ge daar uitvoert! Ik zend er u om te leeren en niet om er last te verkoopen.

Moeder had wel willen tusschenkomen, maar ze durfde niet. Als vader kwaad was, dan moesten de anderen zwijgen.

Frans trok rap naar bed. Hij was ook boos. Boem, zijn broek vloog in den eenen hoek, zijn vest in den anderen. Zij linkerkous lag bij de deur, zijn rechter bij het venster. Met een nijdingen ruk smeed hij de dekens op zij. En zoo wild legde ons ventje zich neêr, dat 't ledikant kraakte van den schok.

Bah! die school... die gevangenis...

Maar 't hielp niet of hij kwaad was of niet. Morgen moest hij terug naar school. En vader zou hooren, dat hij gelogen had.

Honderd slagen! En de meester had geen enkelen keer zijn hand of den stok gebruikt.

Wat zou vader kwaad zijn!

Frans wist wel, dat hij dan weêr klappen zou krijgen van vader, misschien wel op de koer, dat al de jongens het zagen.

Morgen naar school... en overmorgen ook... en alle dagen!

O, die gruwelijke school... En Frans sloeg met zijn vuisten op de deken, alsof deze het konden helpen.

— Maar ik wil niet naar school, dacht hij. Neen, ik wil niet... ik ga niet... nooit... nooit meer. Ik loop liever weg...

Als hij eens weg liep! Hij kon naar de dokken gaan en er stilletkens op een boot kruipen. Hij zou zich verbergen, dat niemand hem zag. En op zee kwam hij uit zijn hoekske. Dan konden ze hem niet meer terugjagen,

Een kennis, Rik, had het ook gedaan en hij was nog matroos.

Frans beminde zijn moeder, en hij wilde haar niet gaarne verlaten. Maar na zijn Eerste Communie, ging hij toch naar zee. Twee jaar vroeger of later weg... och, dat was hetzelfde.

Hoe langer hij nadacht, hoe meer zin Frans kreeg om te vluchten.

Hij kon door het venster en langs een goot op straat geraken.

Ja, er was wel een stemmeke binnen in zijn borst, dat hem zei, hoe slecht hij wilde handelen. En als de jongen aan zijn moeder dacht, wilde hij liever blijven.

Maar dan moest hij naar school!

Nooit meer in die nauwe bank met die stijve

griffel in zijn hand! Nooit meer vóór dat akelig bord met al die tooverteekens, waarvan hij niets begreep.

Weg naar het dok, op de boot. naar zee! Hij zou wachten tot zijn ouders sliepen. Dat duurde haast nog een uur.

Hij hoorde stappen bij de deur.

Frans wierp zich rap achterover, trok de dekens tot aan zijn neus en deed of hij sliep. Vader en moeder kwamen in de kamer.

— Hij slaapt al, sprak moeder. 't Is zoo'n braaf manneke.

— Ja, nu hij slaapt, meende vader.

— Och arme! Dat hij naar school moet!

— Zeker moet hij naar school! Ik ben vandaag overal geweest: bij Petrus, den herkuul; bij Jaak, den Chinees; bij den Sterke en den Doove, bij Wardje uit « De Duif », overal. en ze zenden allen hun jongens naar school! En de onze zou dom blijven! Hij had al drie jaar op school moeten zijn!

— Spreek zoo luid niet, ge zult hem wakker maken, zei moeder.

— Wakker maken? Zulke gasten slapen door, al ware het hier bal met vol orkest.

De ouders gingen heen.

Wip! Frans zat weer rechtop. Hij wachtte nog een half uurtje en stapte toen heel voorzichtig uit bed. 't Duurde nog al lang eer hij zijn kleeren bij-

een had. Hij stootte zoo hard tegen een stoel, dat deze omver viel.

Frans schrok! Als vader en moeder het eens hoord...

Frans kleedde zich en opende het venster.

Toch aarzelde hij nu. 't Was zoo donker buiten! En dan die klimpartij! Hij moest eens vallen en zijn been breken... of zijn nek, zijn hoofd! dan was hij dood.... Maar hij dacht weêr aan de school.

En toen klom hij door het raam en pakte de goot vast.

— 'k Geloof dat ik maar weêr in mijn bed ga, zei Frans bij zich zelf. Ik kan morgen vroeg ook wegloopen! Ja, ja, dat ware 't beste.

Vader en moeder hadden het gerucht van den stoel wel gehoord, en 't opentrekken van het venster ook al.

— Er komen dieven in huis, fluisterde moeder toen.

Vader luisterde.

— Ja, een dief of twee... of drie... 't kan me niet schelen hoeveel er in mijn huis komen! Ha! die schavuiten weten, dat ik geld heb. Maar wacht! en hij sprong haastig uit zijn bed.

— Pas toch op. Ze zouden u kunnen vermoorden! waarschuwde hem zijn vrouw.

— Mij vermoorden! Wees niet ongerust, vrouw.

Hij ging naar de gang, maar hoorde niets meer. Moeder kwam nu ook.

— Zie eens in Frans zijn kamerke! sprak ze.

Vader stak de deur open. Hij stapte recht naar 't bed en tastte...

— Frans ligt er niet meer in! riep hij verschrikt.

— Is Frans er niet meer! schreeuwde moeder, die met een lamp volgde. Ze hebben hem gestolen... het venster is nog open! Franske, Franske! kreet ze.

De jongen hoorde het wel. Hij wilde nu rap langs de goot naar boven kruipen.

Vader greep hem echter vast. Hij trok zijn zoontje bij de ooren meê.

— Ha! ge wildet wegloopen... alloh! terug door 't venster! Wacht, 'k zal u een beetje helpen. Hoep!

Frans rolde in de kamer.

— Die deugniet, dat oudersverdriet, zei vader. Hij wilde wegvlugten.

— Van zijn moeder wegloopen! Neen, dat geloof ik niet!

— Hij wilde wegloopen om morgen niet naar school te moeten gaan. Ik ben er achter! hernam vader.

Hij sloot het venster.

— Vader, ik zal het nooit meer doen! beloofde Frans.

— Waar wildet ge heen?

— Naar 't dok, op een boot...

— Ha, stillekens meevaren! Denkt ge dat ze zoo'n kleinen deugniet aan boord willen!

— Wegloopen, herhaalde moeder. Van mij wegloopen... van zijn moeder? Kweekt een mensch daarvoor zijn kinderen?

Moeder was nu ook kwaad. En Frans kreeg klappen links en rechts, klappen van vader en van moeder.

— Een koord! zei vader. Ha, ik weet er al een. Kleed u uit!

Hij stak den jongen onder de deken, en bond hem aan het ledikant vast.

— Als ge nu nog vluchten wilt, moet ge heel uw bed meê nemen, zei hij. Tot morgen, dan zien we elkander terug.

't Was een droevige avond. Gelukkig voor hem, viel Frans spoedig in slaap.

's Morgens kwam vader hem uit bed halen.

— Ge hebt zeker niet veel zin om op te staan? vroeg hij. Als ge zoo 's nachts naar buiten gaat, hebt ge 's morgens nog vaak, hé? Maar vaak of niet, er uit... We gaan samen naar school. De honderd slagen, hé? Ik wil eens haarfijn weten hoe die zaak ineen zit.

— Vader, ik zal braaf alleen naar school gaan, beloofde de knaap.

— Ja, maar die slagen... die honderd slagen!...

— Ik heb er geen honderd gehad... 't waren er maar vijftig.

— Ah, ge komt af... en nog al veel ineens... de helft. Maar vijftig slagen, dat is nog genceg. Daarvoor moet ge toch iets heel slechts verricht hebben. Ik wil dat weten, dus ga ik meê.

Frans aarzelde even. Hij zag zoo rood als een kool.

— De meester heeft niet geslagen, vader, stamelde hij.

— Dan doe ik het... paf... voelt ge hem, paf... nummer twee... smaakt die... hier, nummer drie, leugenaar! Ge dacht zeker, als ik zoo lieg, zal ik thuis mogen blijven. Maar dat zal tegen vallen, kapoen. Ik heb tot moeder gezegd, dat ge naar school moet en zult gaan. Ik wil het! Ehwel, hoor, ik ga niet meê... we zullen 't nog eens probeeren. Ge kent den kortsten weg! Loop eens een straatje om, als ge durft!

Frans was op tijd in de klas. Hij dacht zelfs niet meer aan vluchten, doch schikte zich in zijn lot.

Vader bleef nog al lang aan wal. En daar zijn zoontje gehoorzaam was, toonde de zeeman zich weer even vriendelijk als vroeger.

Driesen moest eindelijk weer naar zee, al waren het geen reizen meer van drie jaar.

— — — — —

Frans stelde het goed in school. Hij vond het er weldra zoo onplezierig niet meer.

De meester was toch een goede man. Hij sloeg nooit. Hij kon schoon vertellen, zingen en raadsels opgeven.

Frans deed zijn best, Al die « tooverdingen » op 't bord werden nu voor hem letters en cijfers, En als die letters aan elkander stonden, maakten ze samen een woord, dat hij begreep.

's Avonds kreeg hij een boek meê naar huis, Hij moest zijn schade inhalen, meer leeren dan de anderen, want hij was al zoo oud,

Hij werd bevriend met den meester en gaf er zoo niet meer om als de olifant hem plaagde,

II,

Elken Dinsdagavond ging Frans naar de kine-
ma...

Iederen keer werd daar wat verloot: een klok, beelden, vazen of iets anders,

Op een avond was er een varken te verloten. De prijs viel op 34... en zie, dat nummer stond op Frans' briefje. Hij had nu al genoeg van de cijfers geleerd, om dat te kunnen lezen. Toch vroeg hij het nog eens aan den man, die nevens hem zat, en deze riep:

— Ge hebt het varken... rap naar voren.

Het was nog een klein beestje en Frans kon het in beide armen dragen.

De jongen trok naar huis. Hij kon de deur niet open doen, want dan moest hij 't zwijntje los laten. Hij schopte tegen de deur. Zijn moeder lag al in bed.

— Ik heb het varken, moeder! Doe eens open! riep hij.

Moeder meende, dat er wat gebeurd was, een ongeluk of zoo iets. Verschrikt opende ze de deur.

— Ah! riep ze bang. Wat is dat? Een aap?

— Het varken, moeder! Ik heb het in de cinema gewonnen.

't Oolijk zwijntje werd van alle kanten bekeken. Frans streelde het over zijn borstelig vel, krulde 't staartje, hief de ooren eens op en zei er allerlei schoone namen tegen.

Eindelijk sprak moeder:

— 't Is nu genoeg! Steek het op den koer in het kolenkot.

— Neen, moeder, ze zouden het komen stelen. Mag het bij mij in bed liggen?

— Maar, jongen, hebt ge nu uw verstand wel? Alloh, zet het dan maar onder de stoof tot morgen!

— Ja, 'k zal er een kot voor maken.

— We mogen het niet houden!

— Van wien niet?

— Van de politie! 't Is verboden om hier beesten te kweken. We moeten het verkoopen. Ik zal eens met den melkboer spreken.

Frans zette zijn zwijntje onder de kachel. Moeder had de aardappelen voor morgen al geschild. Ze stonden in een emmer water.

t' Nieuwsgierig beestje stak er eens rap zijn snuitje in.

— Weg! riep moeder.

Het varken liep onder tafel. Daar stonden drie tellooren. Paf! 't varken stootte ze omver.

— Gij leelijkaard! schreeuwde moeder. Vooruit, onder de stoof!

Maar 't dier liep nu tegen moeders beenen. Van dien stoot, en nog meer van den schrik mischien, viel de vrouw omver.

Nu was ze waarlijk heel kwaad. Ze pakte den stoofhaak. 't Varken kroop onder de kas en bleef daar zitten.

Moeder schoof een stoel voor de kas.

— Nu kan het niet meer weg, zei ze. Alloh, Frans, naar uw bed! 't Is al over elven.

De jongen droomde dien nacht van varkens. Hij zag zijn beestje in den winkel van den beenhouwer hangen. De buik was opengesneden en de kop lag op de toonbank.

Frans gaf een luiden schreeuw. Nu was hij wakker. Gelukkig had hij maar gedroomd.

's Morgens was hij vroeg op. Hij speelde met

zijn varken. Moeder was al gaan werken. Ze had de boterhammen op tafel gezet.

— Alloh, diertje, tot elf uur, zei Frans wat later. Uw baaske moet naar school. Kon ik u maar meê nemen! Ah! ge zoudt daar schoon zitten op de bank, tusschen mij en mijn makker. Maar de meester zou het niet willen hebben. Braaf zijn, hoort ge!

Frans sloot de deur en begaf zich dan naar school.

Op school wisten velen het nieuws al.

— Mijnheer, ik heb een varken, zei Frans tot den meester.

— Een varken! Een van deeg of van marsepijn of van chocolade? vroeg de meester lachend.

— Een echt, een levend, mijnheer!

Hij vertelde alles in geuren en kleuren. De meester moest lachen.

— Als ge nu nog een schaap, een geit, een koe en een paard wint, kunt ge landbouwer worden, zei hij. Maar dan moet ge buiten gaan wonen op een hofstede.

— Ik ga naar zee, mijnheer.

— O ja, dat is waar! Tremmer, oieman of stoker, nietwaar?

Na school koos Frans tien jongens uit, die meê mochten gaan naar zijn beestje kijken. Hij had al zijn kamaraden wel willen meenemen, maar dat kon niet. 't Huis zou te klein zijn voor heel die

bende.

Frans deed voorzichtig de deur open. Knorrepot lag onder de tafel. Allen moesten het eens in hunne armen nemen. Dan werd het varken op tafel gezet. Plof! het wierp de melkkan omver.

Wat een plezier! De bengels maakten veel lawaai. Een vrouw, Fien, die boven woonde, kwam met een bezem van de trap.

— Wat is dat hier? riep ze kwaad uit. Ge schreeuwt mijn kleintje wakker. Ah! heel de school is er, geloof ik. Daar is de deur, verstaat ge me?

En toen de jongens wat treuzelden, sloeg Fien er met haar bezem op.

't Huis was gauw gekuischt.

— Frans, uw varken moet morgen weg, zei Fien.

— Wie zegt dat?

— Uw moeder vroeg of ik eens met den melkboer wilde spreken. En ik heb het gedaan ook. Hij wil twaalf frank geven (1).

— Dat is niet genoeg! antwoordde Frans.

— Wat weet gij daarvan?

— Ik moet er honderd voor hebben.

— Zeg liever duizend! Honderd frank voor zoo'n klein mager beestje! Zijn pootjes gelijken

wel stekskes. Als ge hard blaast, valt de sukkelaar omver.

— Gij zijt nog veel magerder! riep Frans kwaad.

— Wel, gij deugniet! Wilt gij ook van den bezem hebben?

— Dan sla ik terug met den stoofhaak!

— Gij zult er eentje worden. gij!!

— Dat gaat u niet aan! Ge moet maar geen kwaad spreken van mijn varken!

— Morgen gaat het gelukkig weg, zei Fien, de kamer verlatend.

En ja, moeder was tevreden met twaalf frank. En den volgenden morgen, nam de melkboer het dier meê. Frans schreide. Maar dat hielp niet. Hij was kwaad op Fien.

— 't Is al haar schuld, zei hij.

Van dien dag af had de jongen dikwijls ruzie met de vrouw, die boven woonde. Maar weldra werd hij weêr een goede vriend van haar.

Fiens kindje werd erg ziek en stierf.

Op een Donderdagmorgen kwam een groote, zwarte wagen, die geheel toe was, maar van achter geopend kon worden.

— De lijkkoets van den arme, zei Frans, die uit huis kwam.

Een man met een zwarten mantel aan en een hoogen hoed op, stapte binnen. Hij ging de trap

(1) Dit was voor den oorlog van 1914-1918.

op. Wat later keerde hij terug met een geel kistje onder den arm. Daarin lag Fiens kindje.

De man deed de deur van den wagen open. Frans keek eens rap naar binnen. Hij zag vier of vijf kisten staan, keine en groote. De zwarte man zette het kistje met Fiens kindje bij de andere, sloot de deur en klom op den bok naast den koetsier. De wagen reed weg.

Fiens kleintje werd zóó naar 't kerkhof gebracht. Fien stond op de trap te schreien.

— Mijn arm, lief kindeke! riep ze. Nu is het voor altijd heen en niemand gaat er meê! Ach! had ik toch genoeg geld, om het anders te laten begraven. Mijn arm kindje, mijn schaapke!... Zoo alleen weg! En ik weet niet eens waar uw grafje zal zijn!

Frans hoorde dat alles. Zijn moeder was vandaag thuis gebleven.

— Moeder, zouden we Fiens kindje nu seffens kunnen terug halen? vroeg de jongen stil.

— Waarom?

— Dan zal ik om een andere koets loopen. Ik weet waar ze er een verhuren. En dan komt er een rijtuig bij. En dan kan Fien meêrijden naar het kerkhof. Wij kunnen het betalen met die twaalf frank van 't varken. Moeder, de wagen is nog niet ver. Wil ik er achter loopen en zeggen, dat hij moet terugkeeren?

— Jongen, waar haalt ge 't uit? Maar 't is nu te laat.

— Ik zal mij haasten, moeder!

— Ze zouden niet willen terugkeeren. Maar ge zijt toch een brave jongen.

Moeder ging Fien troosten.

— 't Is jammer, dat ik 'er niet eer aan gedacht heb, zei Frans bij zich zelve.

's Middags deed hij boodschappen voor Fien. Hij haalde water en kolen boven. En de vrouw noemde hem ook een braaf manneke.

III.

Het was Winter. En 's Winters zijn de avonden lang. Frans nam altijd een boek meê naar huis. En dan las hij zoo luid, dat de menschen het op straat wel konden hooren. Hij schreef ook met een potlood.

't Had gesneeuwd. Frans zat alleen thuis, maar moeder zou seffens van haar werk terug keeren. Ha! daar was ze al. Maar wat was dat? Moeder schreide.

Ze vertelde, dat Dolf, een voddenkoopman, een sneeuwbal tegen haar oog had gegooid. Hij was dan in de herberg op den hoek geloopt.

Frans snelde heen en aan den hoek maakte hij vlug eenige sneeuwballen. Dan deed hij stillekens de deur van de herberg open. Dolf zette juist zijn

glas aan den mond. Poef! hij kreeg een sneeuwbal tegen zijn wang. Van schrik liet hij het glas op den grond vallen...

— Wie is dat? schreeuwde hij naar de deur kijkend.

Plot... een tweede sneeuwbal vloog juist in zijn mond.

Dolf sprong naar buiten. Roef!... sneeuwbal nummer drie kwam op zijn neus terecht.

— Wie doet dat? riep Dolf.

— Ik, Frans Driesen! En als ge mijn moeder nog eens durft gooien, krijgt ge er weêr van mijl...

Maar nu moest de jongen maken, dat hij weg kwam, Dolf was natuurlijk veel sterker dan hij.

De baas van de herberg sprak met de politie. Zoo maar sneeuwballen in zijn «staminee» smijten, dat mocht niet!

En den volgenden dag moest Frans op het bureau bij den kommissaris komen.

Dolf was er ook.

— Ventje, wat heb ik gehoord? zei de kommissaris. Gij gooit met sneeuwballen in de huizen!

— Ik wilde naar Dolf gooien... Dolf heeft mijn moeder een sneeuwbal vlak op haar oog gesmeten. Het oog is dik en blauw.

— 't Is niet waar, loog de voddenkoopman.

— 't Is wel waar! En ik was kwaad, en daarom smeed ik Dolf ook met ballen

Wat Dolf meêkreeg, dat wist Frans niet. Met hem liep het nogal goed af. De kommissaris verbood hem streng nog met sneeuwballen te gooien.

— Omdat ge uw moeder verdedigde, zal ik het nu zoo laten. Maar zorg dat het niet meer gebeurt, zei hij.

Dolf liet moeder en zoon voortaan gerust. Als hij hen zag, keek hij wel erg leelijk, maar dat was ook alles.

— — — — —
Frans bleef Mie, de vischvrouw, maar uit den weg. Die was nog altijd erg kwaad op hem.

Eens toen hij voorbij haar huis ging, had hij twee haringkoppen tegen zijn wang gekregen. Maar Frans maakte het er ook naar. Als hij de leurster op straat zag, liep hij soms voor haar kar en riep dan:

...— Visch, slechte visch! Oud en duur... menschen koopt ze niet!... Visch, waarvan ge buikpijn krijgt!

Dat begon de vrouw te vervelen. Ze sloot een verbond met Victor, den olifant. Deze zou twee dikke pekelharingen of een pot vette mosselen krijgen, als hij den treiteraar eens een ferme ramming gaf.

Op een avond versperde de olifant aan Frans den weg.

— Ge gaat niet door, of ge moet tusschen mijn vuisten! zei de groote gast.

En hij stak zijn twee armen uit.

— Ik ben niet bang voor u. olifant! antwoordde de ander. Denkt ge, dat ik voor u wegloop? Voor u niet en voor uw langen slurf ook niet!

De olifant was toen kwaad. Hij kwam op Frans af. Maar deze bukte zich en schoot tusschen de beenen van zijn vijand weg.

Victor stond verbluft. Dat klein ventje was hem te slim af geweest en stond nu een eind verder te lachen.

— Waarom staan uw beenen ook zoo wijd vaneen! riep Frans. Ge hebt toch echte olifantspikkels!

Later liet Frans Mie gerust. En waarom denkt ge?

Wel hij luisterde goed naar zijn meester en deze zei:

— Een flinke jongen moet zich goed gedragen, niet alleen in school of thuis, maar ook op straat.

Frans ging nu waarlijk gaarne naar school. Moeder begreep er niets van. Als haar zoon vóór half negen nog een boodschap moest doen, liep hij zich haast den adem af, om toch maar niet te laat te komen.

— Vroeger moest ik hem met een stok naar

school jagen, nu zou ik er hem met geen stok uit thuis houden, zei ze tot Fien

— Wees blijde, mensch, had Fien geantwoord. Uw Frans zal een geleerde man worden en gemakkelijker aan den kost geraken dan wij.

— O! hij leest zijn boek kapot. En schrijven, ge zoudt bijna peinzen, dat de schoolmeester een toovenaar is, om dat alles aan mijn kapoen wijs te maken.

Maar neen, de meester was toch geen toovenaar! Doch hij sprak vriendelijk met zijn leerlingen. En Frans had zoo weinig vriendelijke woorden gehoord. In plaats van te slaan sprak de heer met den jongen, als deze iets slechts gedaan had. En dan had Frans wel lust om te schreien.

Ons manneke deed zijn best. Hij stak zijn maten voor. Hij kreeg nieuwe onderwijzers en deze waren ook zoo goed en vriendelijk.

IV.

Kort daarop deed Frans zijn eerste Communie. Vader was op zee.

— Als vader terugkomt, zullen wij in een koets rijden, beloofde moeder.

Maar dat duurde nog een paar maanden.

Eindelijk kwam vader, en hij reed met vrouw en kind in een rijtuig. Frans vroeg of hij nu naar zee mocht.

— Nog niet! Nog eenige jaartjes. Leer maar, jongen! Ge kunt lang genoeg op zee varen, sprak vader.

Frans bleef dus op school, en wel tot zijn veertiende jaar. O! hij kon er nog zooveel leeren.

— Die Frans is omgekeerd als een zak, zeiden de menschen uit de straat.

Op een avond, toen het erg regende, ging Frans naar huis. Hij had van zijn spaargeld een schoon boek gekocht. Nu spoedde hij zich om maar gauw te kunnen lezen.

Opeens hoorde hij gelach en geroep. Veel menschen stonden bijeen. Er lag een man midden in een plas water. Hij was dronken.

Frans herkende Dolf, den voddenkoopman. Als Dolf recht wilde staan, en weer omver viel, lachten de menschen.

Frans drong door den hoop.

— Kom, Dolf, ik zal u naar huis brengen. Probeer eens op uw beenen te staan, zei hij.

— O, denkt ge dat ik niet kan? Zie maar...

D^{ie} kroop recht. Gelukkig hielp Frans hem, ware hij weer gevallen. En nu ging het tweetal heen. 't Was een moeilijke gang voor Frans. Hij kon op den duur den zwaren man niet meer houden. Maar een gebuur hielp hem.

— Zoo'n dronkelap, zei die helper, toen beiden terugkeerden.

Onder een lantaarn stond een vrouw met een kindje op den arm.

— Kent ge die? vroeg de man. 't Is de vrouw van den olifant. Ge weet dat de olifant getrouwd is. Hij doet niets anders dan drinken. Zijn vrouw staat op hem te wachten.

Ja, de meester had gelijk, als hij zei, dat de drank een moordenaar is. En Frans zou er zich wel voor wachten een herbergklant te worden.

Frans was veranderd! Vroeger zou hij ook Dolf bespot hebben, 't meest van allen, misschien.

— — — — —
Eindelijk kwam de groote dag! Frans mocht naar zee!

Moeder en Fien brachten hem naar het schip! Moeder schreide... En Frans veegde ook een traantje weg... stillekens, terwijl hij juist deed of hij den neus snoot. Maar moeder zag het wel. Zoo trok Frans de wereld in.

V.

Jaren waren voorbij gegaan. Het was in September 1918. Reeds vier jaar had de vreeselijke oorlog gewoed.

Bij het puin van een dorp blies een trompetter. En weldra kwamen van alle zijden soldaten. Die trompetter was Frans Driesen. Hij had den ganschen oorlog aan het front gestreden.

Nu waren de Duitschers achteruit gedreven en de kompagnie van Frans moest vandaag met andere groepen verder naar het Noorden. De soldaten werden verzameld. Frans blies luid. Er lag een blijde klank in zijn geluid. Men ging naar het bevrijde land en zou de familieleden terug zien.

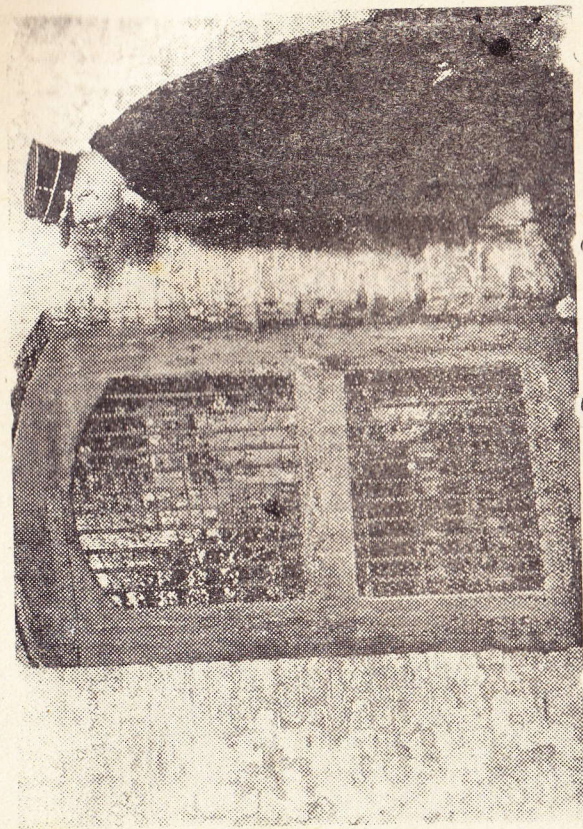
Maar dan blies Frans nog eens. En nu waren het weemoedige tonen. Het was een groet aan hen die hier bleven en sliepen in hun graf. En Frans dacht in het bijzonder aan Victor Peeters, die hem zoo dikwijls geplaagd had. Hij ontmoette hem aan het front. Toen noemde Frans hem niet meer den « olifant ». Hij had hem dikwijls geholpen. Een paar weken geleden bezocht hij Victor in het hospitaal. Deze was erg gewond. En hij doorstond de krankheid niet.

— Hij is te zwak, zei één verpleger. Hij heeft vroeger te veel gedronken.

Ja, dat wist Frans wel. Maar hij sprak Victor niet over het verleden, hij verlichtte zijn sterven en beloofde, als hij te Antwerpen geraakte, zijn vrouw en kinderen te zullen bezoeken. Maar Frans moest ook nog in den strijd.

De troepen marcheerden heen. Lustig blies Frans in bevrijde dorpen en dan in de stad Brugge.

Hij was wel drie maal gewond geweest in die vier jaren, doch flink marcheerde hij nu door de bevrijde straten.

In den Donkerput te Maldegem.

In den Donkerput te Maldegem.

Er werd gesproken en geschreven over den wapenstilstand, en misschien zou hij weldra te Antwerpen zijn bij vader en moeder en bij Fien en andere kennissen. Wat zou dat een heerlijke dag zijn!

Tegen Allerheiligen was Frans met zijn compagnie bij Maldegem. De Duitschers lagen achter het kanaal en er werd nog fel gestreden. Op een avond kreeg Frans een kogel in den schouder. Hij viel neer.

Kamaraden snelden ter hulp. Allen hielden van hun flinken trompetter. Frans werd in een huis gebracht. Een dokter onderzocht hem.

— We zullen hem nog redden, zei hij.

Maldegem werd bevrijd en Frans kon daar in het hospitaal beter verpleegd worden.

Na een week mocht hij al eens buiten. Het was zacht weer. In de boomen hing nog het herfst-goed. Frans wandelde rond het dorp. Op school had de meester eens een boek voorgelezen, waarin veel werd verteld van Maldegem. Het was over de benarde tijden van 1300, toen de Franschen Vlaanderen bezet hadden en Filips van Maldegem den graaf zoo schitterend hielp, dat Maldegem den eere naam van het Getrouwe verwierf. Frans ging naar het kasteel. Hij had ook gelezen van den Donkerput, waar in de middeleeuwen de gevangenen opgesloten werden. Hij bezocht den kelder en zag de ringen in het gewelf.

Liever was hij buiten, in de zon en tusschen het goud van den herfst.

Maar als de mannen van 1300 had hij nu ondervonden, hoe wreed geweld en oorlog zijn, en hoe heerlijk de vrede is!

Het werd wapenstilstand. Hoe werd er gejuicht! Frans kreeg verlof. Hij mocht naar Antwerpen. Zijn compagnie was al weer verder. Maar de trompetter kon nog niet zoo lang mee marcheeren.

Met een militaire vrachtauto reed hij mee. Hoe ontroerde Frans, toen hij na de bocht van Zwijndrecht in de verte den Onzen Lieven Vrouwen-toren zag! En dan de Schelde...

Nu naar huis... Het werd avond, toen hij in de bekende straat kwam... Hij had geregeld nieuws van vader en moeder gekregen. Maar vier jaar was hij toch van hen gescheiden geweest.

Hij zag het huisje... Er blonk al licht. Frans keek door het venster. Vader en moeder zaten aan tafel...

De soldaat trad binnen.

— Frans! kreet moeder.

— O, onze jongen! stamelde vader.

Dat was een aangrijpend weerzien. Er werd geweend en gelachen. Fien en haar man kwamen van boven. Buren hoorden het nieuws en snelden toe. De heele straat stond overhoop.

— Ik heb mijn jongen terug, zei moeder telkens, zoo innig dankbaar.

Er was van weerskanten veel te vertellen.

Den volgenden morgen begaf Frans zich naar vrouw Peeters... Men wist het in de straat al, dat de « olifant » gestorven was. Frans sprak lang over Victor.

Nu kwamen er betere dagen. Frans Driesen had een woelig leven gehad, eerst als knaap in de buurt, waar hij zoo veel zag en hoorde, dat niet goed was.

Gelukkig werd hij van den verkeerden weg gered. Een woelig leven was het ook aan het front.

Hij vond het een gelukkige dag, toen hij weer naar zee kon, in dienst van het vreedzaam werk.

E I N D E.